

Angol olvasásértést mérő nyelvvizsgaszövegek komparatív vizsgálata

A kutatásom legfőbb ihletője a magyarországi egyetemi és főiskolai felvételi eljárás 2020-ra érvénybe lépő módosítása, valamint a hazai körökben ezen kérdéskörre irányuló kutatások viszonylagos alacsony száma szolgált. A nyelvvizsgákkal foglalkozó nemzetközi szakirodalom egyik markáns problémája az Európai Keretrendszer által felállított nyelvvizsgaszintek szövegszerkezeti szempontokat követő kategorizálása, definiálása (ld. pl. Alderson et al., 2004). Kutatásomban a három nyelvi vizsgatípus olvasásértési moduljait olyan számszerűsíthető tulajdonságok mentén vetem össze, melyek egyfelől informatívak a szövegek olvasási nehézségével kapcsolatban, másfelől pedig a korábbiaknál pontosabb definiálhatóságot tesznek lehetővé. A tanulmány módszertana legfőképp Alderson (2000) munkásságára, valamint Liantou (2014) korábbi vizsgálataira támaszkodik: Alderson, taxonómiájában olyan olvasói és szövegi tényezőket különböztet meg, melyek kihatással lehetnek az egyes szövegek olvashatóságára, valamint az ezekből következő olvasási nehézségekre, Liantou pedig Görögországban végzett a jelen tanulmányhoz hasonló célú kutatást. A fő kutatási kérdés arra kívánt választ találni, hogy valóban eltérnek-e lexikai, szintaktikai, valamint szövegtani szempontból az A2–B1 szintű középszintű érettségi vizsgák, a B2 szintű középfokú nyelvvizsgák, valamint a B2–B2+ szintű emeltszintű érettségi vizsgák. A három szempont alapján három változó-csoport jött létre, melyekhez összesen 15 különálló változót társítottam: öt lexikai változót (pl. lexikai variáció, vagy a BNC-COCA szövegtárban leggyakoribb 5.000 szavának lefedettsége), négy szintaktikai változót (pl. tagmondatok átlagos hosszúsága, balraágyazódás), és hat szövegtani változót (pl. narrativitás, kohézió). Az adatgyűjtéshez használt mintához 45-45 darab közép-, valamint emeltszintű érettségien használt szöveget, illetve 60 darab különböző B2-es nyelvvizsgákhoz (15 szöveg 4 különböző nyelvvizsgatípushoz) használt próbavizsgaszöveget gyűjtöttem. Adatgyűjtési eszközként öt különböző interneten is elérhető, több nemzetközi kutatás során is használt, amerikai, illetve kanadai kutatóintézetekben és egyetemeken kifejlesztett szövegelemző szoftvert (Lexical and Syntactic Complexity Analyzer, LexTutor, CohMetrix), valamint két jól ismert olvashatósági formulát (Flesch-Kincaid Reading Ease és Grade Level) használtam. Az adatok feldolgozását követően, statisztikai elemzést végeztem az R statisztikai programkörnyezet segítségével. Az adatelemzés eredményei szignifikáns különbségeket mutattak a különböző szintű vizsgák között szövegtani és szintaktikai szempontból ($p < 0.5$); emellett, az olvasási nehézségre mért hatás alapján a lexikai változók is lineáris növekedést váltanak ki a szövegek nehézségében. Az adatok arra engednek következtetni, hogy az Európai Keretrendszer által felállított nyelvi szintek jól definiálhatók lehetnek az elvárt olvasáskészség mentén, mely tény mind a nyelvi vizsgák validálási folyamatában, mind a nyelvtanításban használhatónak bizonyulhat.

Hivatkozások:

Ai, H. & Lu, X. (2013). A corpus-based comparison of syntactic complexity in NNS and NS university students' writing. In Ana Díaz-Negrillo, Nicolas Ballier, and Paul Thompson (eds.), *Automatic Treatment and Analysis of Learner Corpus Data*, pp. 249-264. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Alderson, J. C. (2000). *Assessing reading*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Alderson, J. C., Figueras, N., Kuijper, H., Nold, G., Takala, S. & Tardieu, C. (2004). *The development of specifications for item development and classification within The Common*

European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment: Reading and Listening: Final report of The Dutch CEF Construct Project. Unpublished Working Paper. Lancaster: Lancaster University.

Liontou, T. (2014). *Computational Text Analysis and Reading Comprehension Exam Complexity.* Frankfurt: Peter Lang Publishing Group.

McNamara, D.S., Louwrese, M.M., Cai, Z., & Graesser, A. (2013). Coh-Metrix version 3.0. Retrieved [29 Mar 2016], from <http://cohmetrix.com>